

به نام خدا
دانشکده بهداشت
طرح درس

عنوان درس: روش تحقیق مخاطبان: دانشجویان بهداشت عمومی، کارشناسی پیوسته، ترم ۴
تعداد واحد: ۲ واحد تئوری ۱ واحد عملی
ساعت پاسخگویی به سؤالات فراگیر: دوشنبه‌ها ساعت ۱۰-۸ دانشکده بهداشت
زمان ارائه درس: ساعت ۱۲/۱۵-۱۰/۱۵ یکشنبه هر هفته نیمسال دوم ۹۸-۹۹
محل برگزاری: کلاس ۴ دانشکده بهداشت
مدرس: دکتر منصور رضایی - دکتر علی کاظمی کربانی
مشخص بودن پیش‌نیاز: ندارد

هدف کلی درس:

آشنایی با مفاهیم و اصول روش تحقیق به منظور کسب دانش و مهارت در زمینه انواع روش‌های تحقیق و تهیه طرح پژوهشی، طراحی قدم‌های اجرائی و ارزیابی مراحل اجرای تحقیق جهت حل مشکلات سلامتی در سطح فرد، گروه و جامعه در قالب پروژه‌های تحقیقاتی و فراهم آوردن فرصت یادگیری

اهداف کلی جلسات:

- ۱) مفهوم تحقیق علمی، ویژگی‌ها، ضوابط و معیارهای آن در نظام خدمات بهداشتی درمانی.
- ۲) عنوان پژوهش، بیان مسئله.
- ۳) بررسی متون و انواع منابع.
- ۴) انواع مطالعات.
- ۵) اهداف، فرضیات و سؤالات پژوهش.
- ۶) تعریف آمار، اهمیت آن در علوم پزشکی و بهداشتی، متغیرها و مقیاس‌های اندازه‌گیری.
- ۷) تعریف جامعه، نمونه، نمونه‌گیری و انواع آن.
- ۸) روش‌های مقدماتی آماری در تجزیه و تحلیل داده‌ها
- ۹) روش‌های جمع‌آوری داده‌ها و اعتبار و پایایی آن‌ها.
- ۱۰) معیارهای حساسیت، ویژگی، ارزش اخباری مثبت و منفی در تست‌های تشخیصی.
- ۱۱) انواع خطاهای متداول در پژوهش
- ۱۲) اخلاق در پژوهش
- ۱۳) نحوه نوشتن پروپوزال و گزارش نویسی.
- ۱۴) نحوه مرجع دهی منابع علمی
- ۱۵) مرور مطالب پیشین و رفع اشکالات دانشجویان

اهداف ویژه رفتاری به تفکیک اهداف کلی هر جلسه:

هدف کلی جلسه اول: مفهوم تحقیق علمی، ویژگی‌ها، ضوابط و معیارهای آن در نظام خدمات بهداشتی درمانی

اهداف ویژه رفتاری جلسه اول:

- ۱- تعریف تحقیق علمی
- ۲- مرور کلی فرایند تحقیق
- ۳- اهمیت تحقیق در حوزه درمان و بهداشت و استفاده از معیارهای انتخاب موضوع

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۱-۱ تحقیق در سیستم بهداشتی را شرح داده و نقش آن را در حل مسائل مهم مراقبت‌های بهداشتی درک نماید.
- ۱-۲ معیارهای انتخاب مسائل بهداشتی و اولویت آن را شناسایی کند.
- ۱-۳ ضوابط و معیارهای انتخاب موضوع را بیان کند.
- ۱-۴ مراحل مختلف یک طرح تحقیقاتی را تدوین و تهیه کند

هدف کلی جلسه دوم: عنوان پژوهش، بیان مسئله

اهداف ویژه رفتاری جلسه دوم:

- ۱- آشنایی با انواع عناوین
- ۲- آشنایی با بیان مسئله

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۲-۱ دلیل انتخاب عنوان را بیان نماید.
- ۲-۲ نحوه نگارش درست عنوان پژوهش را شرح دهد.
- ۲-۳ عنوانی مناسب برای پژوهش ارائه نماید.
- ۲-۴ مسئله انتخاب‌شده و عوامل تأثیرگذار بر آن را تجزیه و تحلیل کند.
- ۲-۵ علل انجام بررسی اطلاعات موجود در هنگام تهیه یک طرح پژوهشی را بیان کند.

هدف کلی جلسه سوم: بررسی متون، انواع منابع

اهداف ویژه رفتاری جلسه سوم:

- ۱- شناخت انواع منابع معتبر
- ۲- نحوه جستجوی کتابخانه‌ای

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۳-۱ انواع منابع معتبر را بشناسد.
- ۳-۲ منابع در دسترس هنگام مرور بر اطلاعات را بیان کند.
- ۳-۳ کارهای انجام‌شده توسط دیگران را نقد کند.
- ۳-۴ انواع روش‌های بررسی را که غالباً در تحقیقات سیستم‌های بهداشتی بکار می‌روند را توصیف نموده و زمان کاربرد و محدودیت‌های انواع مطالعات را مشخص نماید.

هدف کلی جلسه چهارم: انواع مطالعات

اهداف ویژه رفتاری جلسه چهارم:

- ۱- انواع مطالعات

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۴-۱ انواع روش‌های بررسی را که غالباً در تحقیقات سیستم‌های بهداشتی بکار می‌روند را توصیف نموده و زمان کاربرد و محدودیت‌های انواع مطالعات را مشخص نماید.
- ۴-۲ مناسب‌ترین نوع مطالعه را جهت استفاده در طرح تحقیقاتی مشخص نماید.

هدف کلی جلسه پنجم: اهداف، فرضیات و سؤالات پژوهش

اهداف ویژه رفتاری جلسه پنجم:

۱- اهداف، فرضیات و سؤالات پژوهش

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۱-۵- دلایل نوشتن اهداف را برای طرح پژوهشی بیان کند.
- ۲-۵- انواع اهداف را نام ببرد.
- ۳-۵- تعریف هدف کلی و اهداف ویژه را بیان کند.
- ۴-۵- تفاوت اهداف ویژه در طرح‌های توصیف و تحلیلی را شرح دهد.
- ۵-۵- ویژگی‌های اهداف پژوهشی را شرح دهد.
- ۶-۵- تفاوت بین هدف کلی و اهداف ویژه را بداند.
- ۷-۵- تعریف فرضیه را بیان کند.
- ۸-۵- انواع فرضیه را نام ببرد.
- ۹-۵- تفاوت بین فرض صفر و مقابل را توضیح دهد.
- ۱۰-۵- برای اهداف تحقیق سؤالات و فرضیات مناسب بنویسد.

هدف کلی جلسه ششم: تعریف آمار، اهمیت آن در علوم پزشکی و بهداشتی، متغیرها و مقیاس‌های اندازه‌گیری

اهداف ویژه رفتاری جلسه ششم:

- ۱- تعریف آمار
- ۲- تعریف انواع متغیر و آشنایی با نقش متغیرها در تحقیق
- ۳- مقیاس‌های اندازه‌گیری

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۱-۶- تعاریف آمار توصیفی و استنباطی را بداند و تمایز آن‌ها را از هم بتواند تشخیص دهد.
- ۲-۶- مثال‌هایی از کاربرد علم آمار در علوم پزشکی ارائه نماید.
- ۳-۶- در اندازه‌گیری متغیرهای مورد مطالعه، مقیاس درست اندازه‌گیری را تشخیص داده و بکار ببرد.
- ۴-۶- تعریف متغیر را بیان کند.
- ۵-۶- انواع متغیرها را بر اساس ماهیت و نقش آن‌ها در تحقیق نام ببرد.
- ۶-۶- مقیاس اندازه‌گیری متغیرهای کمی و کیفی را بیان کند.
- ۷-۶- تعریف متغیرهای زمینه‌ای و مخدوش‌کننده را بیان کند.
- ۸-۶- تعریف متغیرهای مستقل و وابسته را بیان کند.
- ۹-۶- تفاوت بین انواع متغیرها را از نظر انتخاب روش‌های آماری مناسب شرح دهد.

هدف کلی جلسه هفتم: تعریف جامعه، نمونه، نمونه‌گیری و انواع آن.

اهداف ویژه رفتاری جلسه هفتم:

- ۱- آشنایی با مفهوم جامعه و نمونه
- ۲- آشنایی با روش‌های نمونه‌گیری تصادفی و ویژگی‌های مربوط به آن
- ۳- آشنایی با روش‌های نمونه‌گیری غیر تصادفی و ویژگی‌های مربوط به آن
- ۴- محاسبه حجم نمونه لازم

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۱-۷- مفاهیم جامعه و نمونه را تعریف کند و در تجزیه و تحلیل مسائل آماری این مفاهیم را به درستی بکار ببرد.
- ۲-۷- مفاهیم و اصول نمونه‌گیری در آمار را توضیح دهد.
- ۳-۷- کاربرد هر یک از روش‌های نمونه‌گیری را بیان کند.

- ۷-۴- طریقه نمونه‌گیری و انواع آن را بداند.
- ۷-۵- تعداد نمونه لازم را برای برآورد میانگین یک جامعه تعیین کند.
- ۷-۶- تعداد نمونه لازم را برای برآورد نسبت یک جامعه تعیین کند.

هدف کلی جلسه هشتم: روش‌های مقدماتی آماری در تجزیه و تحلیل داده‌ها

اهداف ویژه رفتاری جلسه هشتم:

- ۱- جداول فراوانی
- ۲- تعریف فراوانی مطلق، نسبی، درصد و تجمعی
- ۳- انواع نمودارها و موارد استفاده آن‌ها
- ۴- معرفی شاخص‌های مرکزی
- ۵- معرفی شاخص‌های پراکندگی

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۸-۱- دلیل تشکیل جداول فراوانی متغیرهای گسسته و پیوسته را بداند.
- ۸-۲- تعریف فراوانی مطلق، نسبی، درصد و تجمعی را بداند.
- ۸-۳- انواع نمودارها و موارد استفاده از آن‌ها را بشناسد.
- ۸-۴- انواع شاخص‌های مرکزی را نام ببرد
- ۸-۵- تفاوت و موارد استفاده هر کدام از شاخص‌های مرکزی نام ببرد
- ۸-۶- انواع شاخص‌های پراکندگی را نام ببرد
- ۸-۷- مفهوم و دلیل استفاده از شاخص‌های پراکندگی را بداند.

هدف کلی جلسه نهم: روش‌های جمع‌آوری داده‌ها و اعتبار و پایایی آن‌ها.

اهداف ویژه رفتاری جلسه نهم:

- ۱- آشنایی با انواع روش‌های جمع‌آوری داده‌ها
- ۲- آشنایی با مفهوم اعتبار و اندازه‌گیری آن
- ۳- آشنایی با مفهوم پایایی و اندازه‌گیری آن

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۹-۱- روش‌های مختلف جمع‌آوری داده‌ها را توصیف کرده و مزایا و معایب هر یک را بیان کند.
- ۹-۲- علل مختلف تورش را در گردآوری داده‌ها بیان کرده و راه‌های جلوگیری از آن را ذکر کند.
- ۹-۳- خصوصیات اندازه‌گیری را توصیف و منابع اصلی خطای اندازه‌گیری را تعیین کند.
- ۹-۴- جنبه‌هایی از اعتبار و پایایی را توصیف کرده و نحوه ارزیابی این جنبه‌ها را توضیح دهد.
- ۹-۵- معنای ضریب پایایی را تفسیر کند.

هدف کلی جلسه دهم: معیارهای حساسیت، ویژگی، ارزش اخباری مثبت و منفی در تست‌های تشخیصی

اهداف ویژه رفتاری جلسه دهم:

- ۱- آشنایی با معیارهای حساسیت و ویژگی در تست‌های تشخیصی
- ۲- آشنایی با معیارهای ارزش اخباری مثبت و منفی در تست‌های تشخیصی

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۱۰-۱- ضمن آشنایی با معیارهای حساسیت، ویژگی، ارزش اخباری مثبت و منفی در تست‌های تشخیصی، نحوه محاسبه آن‌ها را فراگیرد.

هدف کلی جلسه یازدهم: انواع خطاهای متداول در پژوهش

اهداف ویژه رفتاری جلسه یازدهم:

۱- آشنایی با انواع خطا

۲- شناسایی منابع خطا

در پایان دانشجو قادر باشد:

۱-۱۱- ضمن آشنایی با انواع خطاها، نحوه محاسبه آنها را فراگیرد.

۲-۱۱- منابع خطا را تشخیص داده و روش‌های کاهش آنها را مورد استفاده قرار دهد.

هدف کلی جلسه دوازدهم: اخلاق در پژوهش

اهداف ویژه رفتاری جلسه دوازدهم:

۱- آشنایی با اخلاق در پژوهش

۲- رعایت نکات اخلاقی در انتخاب موضوع تا نوشتن گزارش

۳- رعایت نکات اخلاقی در اجرای تحقیق

در پایان دانشجو قادر باشد:

۱-۱۲- نکات موردنیاز در اخلاق در پژوهش بداند.

هدف کلی جلسه سیزدهم: نحوه نگارش پروپوزال و گزارش نویسی

اهداف ویژه رفتاری جلسه سیزدهم:

۱- آشنایی با نحوه نگارش پروپوزال

۲- آشنایی با نحوه نگارش گزارش طرح

در پایان دانشجو قادر باشد:

۱-۱۳- نحوه نگارش پروپوزال را بداند و انجام دهد.

۲-۱۳- اهمیت ارائه گزارش را بداند.

۳-۱۳- انواع گزارش را بداند و نام ببرد.

۴-۱۳- نحوه نگارش گزارش را بداند.

هدف کلی جلسه چهاردهم: نحوه مرجع دهی منابع علمی

اهداف ویژه رفتاری جلسه چهاردهم:

۱- آشنایی با انواع روش‌های منبع نویسی

۲- آشنایی با منبع نویسی با استفاده از نرم‌افزار

در پایان دانشجو قادر باشد:

۱-۱۴- ضمن آشنایی با انواع متفاوت منابع، نحوه منبع نویسی نرم‌افزاری را یاد بگیرد.

هدف کلی جلسه پانزدهم: مرور مطالب پیشین و رفع اشکالات دانشجویان

اهداف ویژه رفتاری جلسه پانزدهم:

۱- مرور مطالب پیشین

در پایان دانشجو قادر باشد:

۱-۱۵- نقاط ضعف خود را یافته و اصلاح نماید.

منابع:

- ۱- کورلین، ایندرا پاتماناتان، آن براون لی. روش تحقیق در سیستم‌های بهداشتی. ستوده مرام، دژکام م، زعیب م. جلد ۲ قسمت اول. تهران؛ انتشارات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ۱۳۷۶.
- ۲- منصور رضایی، بهیه مرادی. کلیات روش تحقیق در علوم پزشکی. چاپ اول. کرمانشاه؛ انتشارات چشمه هنر و دانش ۱۳۸۳.
- ۳- سعیدی ع، امیر علی اکبری ص. روش تحقیق در علوم پزشکی و بهداشت. نشر سالمی تهران. چاپ اول ۱۳۸۴ ویرایش دوم.

روش تدریس:

- ۱- سخنرانی با ارائه پاورپوینت
- ۲- استفاده از دیتا و اینترنت **online**
- ۳- پرسش و پاسخ

وسایل آموزشی: کامپیوتر، ویدئو پروژکتور، وایت بورد و پوینتر لیزری و ماژیک

سنجش و ارزشیابی

ساعت	تاریخ	سهم از نمره کل (بر حسب درصد)	روش	آزمون
		۱۰ درصد		حضور فعال در کلاس
	تا ۱ هفته بعد از امتحان وقت دارند	۴۰ درصد	پروپوزال نویسی	کار عملی (واحد عملی)
		۵۰ درصد	کتبی	آزمون پایان ترم (تئوری)

مقررات و انتظارات از دانشجو:

- ۱- حضور مرتب و به موقع سر کلاس
- ۲- مشارکت فعال در مباحث درسی
- ۳- تهیه و ارائه پروژه

نام و امضای مدرس: دکتر منصور رضایی - دکتر علی کاظمی کربانی	نام و امضای مدیر گروه: دکتر علی کاظمی کربانی	نام و امضای مسئول EDO دانشکده: دکتر رؤیا صفری
تاریخ تحویل:	تاریخ ارسال:	تاریخ ارسال:
آیا طرح برای اولین بار تدوین شده بله ☐ خیر ☒		
تأیید مدیر گروه و امضا:		

جدول زمان بندی درس

روز و ساعت جلسه

جلسه	تاریخ	موضوع هر جلسه	مدرس
۱	۱۳۹۸/۱۱/۱۳	مفهوم تحقیق علمی، ویژگی‌ها، ضوابط و معیارهای آن در نظام خدمات بهداشتی درمانی.	دکتر کاظمی
۲	۱۳۹۸/۱۱/۲۰	عنوان پژوهش، بیان مسئله.	دکتر کاظمی
۳	۱۳۹۸/۱۱/۲۷	بررسی متون و انواع منابع.	دکتر کاظمی
۴	۱۳۹۸/۱۱/۰۴	انواع مطالعات.	دکتر رضایی

دکتر کاظمی	اهداف، فرضیات و سؤالات پژوهش.	۱۳۹۸/۱۲/۱۱	۵
دکتر رضایی	تعریف آمار، اهمیت آن در علوم پزشکی و بهداشتی، متغیرها و مقیاس‌های اندازه‌گیری.	۱۳۹۸/۱۲/۱۸	۶
دکتر رضایی	تعریف جامعه، نمونه، نمونه‌گیری و انواع آن.	۱۳۹۸/۱۲/۲۵	۷
دکتر رضایی	روش‌های مقدماتی آماری در تجزیه و تحلیل داده‌ها.	۱۳۹۹/۰۱/۱۷	۸
دکتر رضایی	روش‌های جمع‌آوری داده‌ها و اعتبار و پایایی آن‌ها.	۱۳۹۹/۰۱/۲۴	۹
دکتر رضایی	معیارهای حساسیت، ویژگی، ارزش اخباری مثبت و منفی در تست‌های تشخیصی.	۱۳۹۹/۰۱/۳۱	۱۰
دکتر رضایی	انواع خطاهای متداول در پژوهش	۱۳۹۹/۰۲/۰۷	۱۱
دکتر کاظمی	اخلاق در پژوهش	۹۸/۰۲/۱۴	۱۲
دکتر کاظمی	نحوه پروپوزال و گزارش‌نویسی.	۱۳۹۹/۰۲/۲۱	۱۳
دکتر کاظمی	نحوه مرجع‌دهی منابع علمی	۱۳۹۹/۰۲/۲۸	۱۴
دکتر کاظمی	مرور مطالب پیشین و رفع اشکالات دانشجویان	۱۳۹۹/۰۳/۰۴	۱۵
دکتر رضایی	مرور مطالب پیشین و رفع اشکالات دانشجویان	۱۳۹۹/۰۳/۱۱	۱۶